

Hof van Cassatie, eerste kamer, Franse afdeling, arrest van 29 maart 2001 (nr. C.00.00190.F)

EEX-verdrag – toepassingsgebied – artikel 1, tweede lid, 1° - hoofdeis die de staat van personen betreft – nevenis tot het bekomen van een onderhoudsgeld - invloed van artikel 5, 2

Convention de Bruxelles – champ d’application – article 1er, deuxième alinéa, 1° - action relative à l’état des personnes – demande accessoire d’aliments – influence de l’article 5, 2

H. M.,
Mr. John Kirkpatrick, advocaat bij het Hof van Cassatie,
tegen
G. C.
Mr. Philippe Gérard, advocaat bij het Hof van Cassatie.

HET HOF,

Gehoord het verslag van raadsheer Matray en op de conclusie van advocaat-generaal De Riemaecker;

Gelet op het bestreden vonnis, op 15 september 1999 in hoger beroep gewezen door de Rechtbank van Eerste Aanleg te D.;

Over de door verweerder opgeworpen grond van niet-ontvankelijkheid, hieruit afgeleid dat de voorziening buiten de wettelijke termijn is ingeleid:

Overwegende dat verweerder betoogt dat het bestreden vonnis op 2 december 1999 aan eiseres is betekend op haar woonplaats te V., en dat het cassatieberoep, dat door eiseres op 19 april 2000 is betekend, laattijdig is;

Overwegende dat eiseres aanvoert dat de betekening van het bestreden vonnis door rechtsmisbruik is aangetast;

Dat de grond van niet-ontvankelijkheid aldus een feitelijke vraag opwerpt die het Hof kan onderzoeken, aangezien de regelmatigheid van de voorziening ervan afhangt;

Overwegende dat uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat:

- verweerdere verzet van 26 december 1997 tegen het vonnis van 16 oktober 1997 van de Rechtbank van Eerste Aanleg te D. die de tenuitvoerlegging toestond van een beslissing van de kanton-rechtbank te Siegburg in Duitsland, is betekend aan "juffrouw H. O., (...) wettelijk vertegenwoordigd door haar moeder, mevrouw M. H., beiden met woonplaats in Duitsland, S., A., nr. 30, waar in het exploit van betekening van 28 november 1977 keuze van woonplaats wordt gedaan op het kabinet van Mr. Nicole Tilquin, advocate te Namen";

- dezelfde vermeldingen komen voor in een verzoekschrift dat eiser heeft neergelegd voor de Rechtbank van Eerste Aanleg te Dinant op grond van artikel 747, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek;
- zowel in haar oorspronkelijk verzoekschrift tot tenuitvoerlegging als in haar aanvullende conclusie heeft eiseres vermeld dat zij keuze van woonplaats had gedaan op het kabinet van haar raadsheer te Namen;
- het bestreden vonnis vermeldt dat recht wordt gesproken in de zaak van verweerder tegen "juffrouw O. H., geboren te Siegen op 30 maart 1984, wettelijk vertegenwoordigd door haar moeder, mevrouw M. H., beiden woonachtig in Duitsland, te S., A.”;

Dat geen enkel processtuk een vermelding naar eiseres' woonplaats te V. bevat;

Dat verweerder, hoewel hij het bestreden vonnis op 2 december 1999 heeft doen betekenen, dat vonnis een tweede keer heeft doen betekenen op 24 januari 2000 op de gekozen woonplaats van eiseres;

Dat uit de niet betwiste beweringen van eiseres blijkt dat verweerder wist dat zij niet in V. woonde;

Overwegende dat uit al die gegevens blijkt dat, gelet op de omstandigheden van de zaak, de betekening van 2 december 1999 rechtsmisbruik inhoudt;

dat die betekening dus niet kan dienen als aanvang van de bij art. 1073 van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde termijn;

dat de voorziening, ingesteld bij een op 21 april 2000 neergelegd verzoekschrift, ontvankelijk is;

Dat de grond van niet-ontvankelijkheid niet kan worden aangenomen;

Over het middel :

schending van de artikelen 1, tweede lid, 1°, 5, 2°, 55 en 56, eerste lid, van het Verdrag van het op 27 september 1968 tussen de Lid-Staten van de Europese Economische Gemeenschap getekende Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, goedgekeurd bij de wet van 13 januari 1971, zoals dat Verdrag is gewijzigd bij het op 9 oktober 1978 te Luxemburg ondertekende Verdrag inzake de toetreding van het Koninkrijk Denemarken, Ierland en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland bij het voormelde Verdrag van 27 september 1968, goedgekeurd bij de wet van 31 juli 1986,

doordat het kantongerecht van Siegburg, door een eerste vonnis van 6 augustus 1993, vastgesteld heeft dat verweerder de natuurlijke vader is van de dochter van eiseres en hem veroordeeld heeft om een maandelijks uitkering tot levensonderhoud te betalen vanaf de geboortedatum van het kind tot haar achttiende verjaardag, zonder het bedrag ervan te bepalen; dat het kantongerecht van Siegburg, door een tweede beslissing van 9 juni 1994, de bedragen van het levensonderhoud heeft bepaald die eiser diende te betalen ; dat de Rechtbank van Eerste Aanleg te Dinant, op verzoek, eiseres qualitate qua heeft gemachtigd de tenuitvoerlegging van het vonnis van 6 augustus 1993 op Belgisch grondgebied voort te zetten; dat de Rechtbank van Eerste Aanleg te Dinant die beschikking bij vonnis van 18 juni 1997 heeft ingetrokken; dat de Rechtbank van Eerste Aanleg te Dinant, op verzoek, eiseres qualitate qua bij beslissing van 16 oktober 1997 heeft gemachtigd de tenuitvoerlegging van het vonnis van 9 juni 1994 op Belgisch grondgebied voort te zetten; dat het bestreden vonnis,

op verweerders verzet tegen die beslissing van 16 oktober 1997, die beslissing intrekt, op grond dat het vonnis van 9 juni 1994 van de rechtbank van Siegburg "slechts het logische gevolg is van het vonnis van 6 augustus 1993 van die zelfde rechtbank van Siegburg ; dat de redenen die het (door het vonnis van 18 juni 1997 van de rechtbank van Dinant) aan dat vonnis verleende exequatur verantwoorden, te dezen ipso facto van toepassing zijn, zodat dit verzet moet worden toegewezen";

terwijl het vonnis van 18 juni 1997, waarvan de gronden aldus door het bestreden vonnis overgenomen worden, de intrekking van de beslissing van de rechtbank van Dinant tot exequatur van de beslissing van 6 augustus 1993 van de rechtbank van Siegburg op de volgende gronden verantwoordt : (1) die beslissing "doet zowel uitspraak over het bestaan van een afstammingsband tussen O. H. en (verweerder) als over het beginsel van een verplichting tot levensonderhoud die laatstgenoemde heeft ten aanzien van zij van wie bewezen is dat zij wel degelijk zijn dochter is" ; "het exequatur van de litigieuze beslissing kan alleen worden toegekend op grond van de Belgisch-Duitse Overeenkomst van 30 juni 1958 en (niet) ten gevolge van de vereenvoudigde procedure bepaald in het Verdrag van Brussel van 27 september 1968, aangezien die overeenkomst de beslissingen betreffende de staat van personen en de afstamming uit zijn toepassingsgebied uitsluit ; dat de rechtbank van Siegburg, gelet op artikel 4,§1, van de Belgisch-Duitse Overeenkomst, niet bevoegd was om kennis te nemen van de aanspraken van O.H., die door haar moeder vertegenwoordigd werd en wiens vordering uitdrukkelijk betrekking had op de vaststelling van een verwantschapsband als een absolute voorafgaande vereiste voor elke andere vordering betreffende, onder meer, de toekenning van een uitkering tot levensonderhoud, aangezien verweerder (...) bij de inleiding van het geding voor het Duitse gerecht te Siegburg over de Belgische nationaliteit beschikte en in België woonde; beide bestanddelen van de beslissing van de rechtbank van Siegburg van 6 augustus 1993, die zowel betrekking heeft op een verwantschapsband als op een uitkering tot levensonderhoud, (niet) helemaal kunnen worden losgekoppeld, aangezien die beslissing volledig past binnen het kader van de beginselen waarbij van het bestaan van een verwantschapsband een conditio sine qua non wordt gemaakt voor de erkenning van een verplichting tot bijdrage aan het onderhoud van een kind, wiens afstamming aldus bewezen wordt, zonder daarom evenwel op concrete en precieze wijze het bedrag van de uitkering tot levensonderhoud te bepalen die daaruit noodzakelijkerwijs moet voortvloeien en te dezen zou worden bepaald door een latere beslissing van de rechtbank van Siegburg, welke op 5 oktober 1994 is uitgesproken; de rechtbank, gelet op die omstandigheden, alleen de gevolgtrekkingen kan maken die onvermijdelijk voortvloeien uit artikel 2 (1, 3°) van de Belgisch-Duitse Overeenkomst van 1958, krachtens hetwelk het exequatur moet worden geweigerd als het gerecht dat het vonnis heeft gewezen waarvan het exequatur wordt gevorderd, niet bevoegd is", (2) "dezelfde redenering niet zomaar kan worden toegepast op de beslissing van 9 juni 1994 van de rechtbank van Siegburg, die daadwerkelijk de bedragen bepaalt van de uitkering tot levensonderhoud die (verweerder) voor zijn dochter O. verschuldigd is" ; het bestreden vonnis, door op grond van de hiervoor uiteengezette redenen (1) het exequatur van het vonnis van 9 juni 1994 van de rechtbank van Siegburg te weigeren, de in de aanhef van het middel bedoelde bepalingen schendt ; immers, hoewel artikel 1 van het Verdrag van Brussel van 27 september 1968, in beginsel, de staat van natuurlijke personen uit het toepassingsgebied van dat verdrag uitsluit, artikel 5, 2°, van dat verdrag, als gewijzigd bij het Verdrag van 9 oktober

1978, van dat beginsel afwijkt op grond dat "de verweerder die woonplaats heeft op het grondgebied van een Verdragsluitende Staat, in een andere Verdragsluitende Staat kan worden opgeroepen: (...) 2° ten aanzien van onderhoudsverplichtingen voor het gerecht van de plaats, waar de tot onderhoud gerechtigde zijn woonplaats of zijn gewone verblijfplaats heeft of, indien het een bijkomende eis is die verbonden is met een vordering betreffende de staat van personen, voor het gerecht dat volgens zijn eigen wet bevoegd is daarvan kennis te nemen, behalve in het geval dat deze bevoegdheid uitsluitend berust op de nationaliteit van een der partijen" ; artikel 55 van dat verdrag bepaalt dat dit verdrag de tussen twee of meer van die Staten gesloten verdragen en overeenkomsten vervangt, inzonderheid "de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Bondsrepubliek Duitsland betreffende de wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen, scheidsrechterlijke uitspraken en authentieke akten in burgerlijke zaken of handelszaken, gesloten te Bonn op 30 juni 1958" ; de voormelde Belgisch-Duitse Overeenkomst van 30 juni 1958, krachtens artikel 56, eerste lid, van dat Verdrag van Brussel van 27 september 1968, alleen van kracht blijven ten aanzien van onderwerpen waarop het Verdrag van Brussel van 27 september 1968 niet van toepassing is ; het bestreden vonnis, door, te dezen, met aanneming van de redenen van het vonnis van 18 juni 1977 op absolute wijze te beslissen dat het Verdrag van Brussel van 27 september 1968 "de beslissingen betreffende de staat van personen en de afstamming uit zijn toepassingsgebied uitsluit", artikel 5, 2°, van het voormelde Verdrag van Brussel schendt, waaruit blijkt dat dit verdrag van toepassing is "ten aanzien van onderhoudsverplichtingen", "indien het een bijkomende eis is die verbonden is met een vordering betreffende de staat van personen"; de volgende redenen uit het vonnis van 8 juni 1997, die door het bestreden vonnis overgenomen worden, de weigering om het voormelde Verdrag van Brussel toe te passen niet naar recht verantwoord: (a) de aan de rechtbank van Siegburg voorgelegde vordering "had uitdrukkelijk betrekking op de vaststelling van een verwantschapsband als een absolute voorafgaande vereiste voor elke andere vordering betreffende de toekenning van een uitkering tot levensonderhoud" (wat uitgerekend de hypothese is die bedoeld wordt in artikel 5, 2°, van het Verdrag van Brussel van 27 september 1968, als gewijzigd bij het Verdrag van 9 oktober 1978) ; (b) het vonnis van 6 augustus 1993 van de rechtbank van Siegburg "dat zowel betrekking heeft op een verwantschapsband als op een uitkering tot levensonderhoud", "volledig past binnen het kader van de beginselen, waarbij van het bestaan van een verwantschapsband een *conditio sine qua non* wordt gemaakt voor de erkenning van een verplichting tot bijdrage aan het onderhoud van een kind, wiens afstamming aldus bewezen wordt, zonder daarom evenwel op volledige en precieze wijze het bedrag van de uitkering tot levensonderhoud te bepalen die daaruit noodzakelijkerwijs moet voortvloeien en te dezen zou worden bepaald door een latere beslissing van de rechtbank van Siegburg, welke op 5 oktober 1994 is uitgesproken" ; de bestreden beslissing dus niet naar recht is verantwoord:

Overwegende dat artikel 1, tweede lid, 1°, van het te Brussel ondertekende Verdrag van 27 september 1968 tussen de Lid-Staten van de Europese Economische Gemeenschap betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, de staat van personen uit het toepassingsgebied van dat verdrag uitsluit; dat artikel 56, eerste lid, van dat verdrag bepaalt dat de in artikel 55 vermelde verdragen en overeenkomsten ten aanzien van dat onderwerp van kracht blijven;

Overwegende dat, krachtens artikel 5, 2°, van het Verdrag van Brussel, de verweerder die woonplaats heeft op het grondgebied van Verdragsluitende Staat, wat de

onderhoudsverplichting betreft, in een andere Verdragsluitende Staat voor het gerecht kan worden opgeroepen van de plaats waar de tot onderhoud gerechtigde zijn woonplaats of zijn gewone verblijfplaats heeft of, indien het een bijkomende eis is die verbonden is met een vordering betreffende de staat van personen, voor het gerecht dat volgens zijn eigen wet bevoegd is om daarvan kennis te nemen, behalve in het geval dat deze bevoegdheid uitsluitend berust op de nationaliteit van een der partijen;

Overwegende dat, hoewel het Verdrag van Brussel, in beginsel, van toepassing is op een vordering tot uitkering van levensonderhoud, zelfs als zij een bijkomende eis is die verbonden is met een vordering betreffende de staat van personen, uit geen enkele bepaling van artikel 5, 2°, van dat Verdrag volgt dat, met afwijking van de uitsluiting bedoeld in artikel 1, tweede lid, 1°, dat Verdrag van toepassing zou zijn op de staat van personen;

Dat, in het bijzonder, de regel van de bevoegdheid, bedoeld in het tweede gedeelte van de zin van het voormelde artikel 5, 2°, die het gerecht dat volgens zijn eigen wet bevoegd is om kennis te nemen van een rechtsvordering inzake de staat van personen, uitspraak te doen over een vordering tot uitkering van levensonderhoud die er een bijkomende eis van is, ertoe strekt te voorkomen dat die rechtbank zich onbevoegd moet verklaren om kennis te nemen van de vordering tot uitkering van levensonderhoud wegens de ongelijkheid van de bevoegdheidsregels van de lex fori, die van toepassing zijn op de rechtsvordering inzake de staat van personen, en de bevoegdheidsregels van het Verdrag van Brussel, die van toepassing zijn op de verplichting tot levensonderhoud, maar de rechtbank niet aanwijst die bevoegd is om van de rechtsvordering inzake de staat van personen kennis te nemen;

Dat het middel, volgens hetwelk artikel 5, 2°, de voormelde bevoegdheidsregel vermeldt en zodoende afwijkt van het beginsel dat de staat van personen uit het toepassingsgebied van het Verdrag van Brussel uitgesloten wordt, en volgens hetwelk het bestreden vonnis dat artikel schendt door op absolute wijze te beslissen dat het voormelde verdrag "de beslissingen betreffende de staat van personen en de afstamming uit zijn toepassingsgebied uitsluit", faalt naar recht;

OM DIE REDENEN,

Verwerpt de voorziening ;

Veroordeelt eiseres in de kosten.

Aldus geoordeeld door het Hof van Cassatie, eerste kamer, te Brussel, door waarnemend voorzitter Parmentier, de raadsheren Echement, Storck, Mathieu, Matray, en in openbare terechtzitting van negenentwintig maart tweeduizend en een uitgesproken door waarnemend voorzitter Parmentier, in aanwezigheid van advocaat-generaal Werquin, met bijstand van griffier Massart.

Vertaling opgemaakt onder toezicht van voorzitter Verougstraete en overgeschreven met assistentie van griffier Van Geem.

